

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG

Megjelen minden szerdán és szombaton este
Kéziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 5
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társánál.

FŐSZERKESZTŐ:

Dr. HOLLÓ ANDOR

Előfizetési ár:

Egész évre 12 korona. Félévre 6 korona. Negyed évre 3 korona. Egyes szám ára 12 fillér. Hirdetéseket a legutányosabb árban közölünk.

Idegroham.

Az ántánt idegei kezdenek a legörvendetesebben vibrálni. A szent egység recseg-ropop; az ellentétek, melyek eddig visszafojtva háborogtak a lelkek mélyén, kezdenek nyílt színen ki-törni. Még nem mondták ugyan ki brutális őszinteséggel, de már ott lappang az izgatott szavakban a láztól gyötrődő mondatokban a rettenetes önvallomás; háborút kezdünk, elvesztettük, verhetjük a falba a fejünket. Ambátor hiszen azzal sem érdemes már vesződni, a német eléggé helyben hagyta már az ántánt fejeket.

Mi állunk annyira jól, hogy egészen tárgyilagosan nézhetjük a dolgokat, sőt bizonyos részvétet is megengedhetünk már magunknak, ami alapján nagyon kellemes érzés, mert csak az képes rá, aki nincs rászorulva: s így konstatalhatjuk, hogy az ántánt hirtelen olyan ideges lett, mint aki a halált látja az ágya lábánál. Hiszen már Anglia se tud egyebet, csak jajveszékélni és megállapítani, hogy a gorlicei nap kétszeresen átkozott volt. Először, mert az orosz akkor vesztette el az ántánt egyetlen hódítását, másodsor, mert az ántánt akkor nyerte meg szövetségeseinek az olasz „nagyhatalmat”. Gorlice miatt lett kijátszott kártya az oroszból és az olasz szövetséges miatt vesztette el az ántánt a balkáni játszmát. De annyira el, hogy másikat már nem tud kezdeni. A Dardanella pártit abba kellett hagyni abszolút veszteséggel és a szaloniki pártit meg se lehet kezdeni. Azzal a kétezeröttszáz szerencsennel, akit eddig kihajóztak, csakugyan nem lehet Szerbiát megmenteni, — több ember meg nem telik. Olasz talán telne, de az meg tud halni a maga határán is s amugy sem érdeke neki a nagyon nem szeretett Szerbiáért halni meg. S még ha erre muszájtanak is „hatalmas” fegyvertársai, az angol meg a francia; a görög nem ereszti be a Balkánra, mert benne látja a legnagyobb ellenségét. Így hát itt nincs mit tenni már, a Balkán elveszett. Románia körül lehet még hastáncot járni s van is hír a dunai kis ország örült kísértéseiről, de a román nem lesz olyan bolond, mint az olasz volt. Egy félig elrothadt hullához, melynek másik felét csak

az ijedség galvánozó ereje mozgatja még, nem fogja oda kötni magát.

A végét járó ántánt fuldokló hörgéseiben elszólta magát. Teljes hitványságát lemeztelenítette azzal a vallomással, hogy a háboru elején rosszul számított. Tehát azért akarták a háborút, mert azt hitték, ők az erősebbek, mint Németország. Összehasonlították flottájukat a német flottával; megesszük őket. Összeolvasták a francia és orosz katonaságot: lehengerejük őket. Újút állták a tengeri kereskedelemnek; éhenhalatjuk őket. Nem kapnak búzát és nem kapnak rezet: nem lesz se polgári, se katonai municiójuk. Láttak egy ellenséget, aki inkább látszott áldozatnak, tehát ostobaság lett volna azzá nem tenni. Ez volt az ő háborus gondolatuk s győzelmük abszolút veszélytelenségében, hitében ezért szálltak sikra az elnyomott kis nemzetek jogaiért. Szépen fölszabadi-tották őket; halottak napján Belgiumért már másodsor lehet gyertyát gyújtani s most már egész bizonyosan lehet Szerbiáért is.

Szerenes és Ujhely.

Szerencsén sem mind arany, ami fénylik.

Mi lesz az ujhelyi közéletelmzési raktárral?

Helyi laptársunk, a Zemplén legutóbb egy nagy dícséradia keretében közölte azt a hatósági árszabást, amely állítólag Szerencsen ma is érvényben van s amely árszabás szerint a közéletelmzési cikkek, — sőt mint állítólag, — Szerencsen ma is beszerezhetők.

Ez a tarifa a benne megállapított árakkal tényleg alkalmas arra, hogy a legszármább irigységet ébressze fel országoszte Szerencsen boldog lakóival szemben. 5 koronáért egy kiló zsirt venni manapság tényleg messzeszerden hangzik, — aminthogy mindjárt akadtak is szkeptikus Hittetlen Tamások, akik valóban más-nak tekintették a szerencsi csodálatos o'oszágról szóló közléseket.

Sőt maga a hatóság is hitetlennek tartotta, hogy Szerencsen ezek az árak érvényben legyenek s ily árak mellett vásárolni lehessen; és hogy erről meggyőződést szerezzen tudomásunk szerint az ujhelyi rendőrség át is küldött Szerencsre polgári rendőröket, hogy ott egyes árucik-

keket, amelyek a laptársunk által közölt árszabásban fel vannak tüntetve, beszerezzenek: — ánde, mit tesz Isten, a kiküldöttek üres kézzel tértek vissza s áru helyett azt a hirt hozták, hogy ők bizony nem is találják eladó és megvehető cikkeket Szerencsen.

Látszik tehát, hogy Szerencsen sem mind arany, ami fénylik. Igaz, hogy laptársunk abban a cikkében, mely a szerencsi boldog állapotokról szól, egy kis rezerváció mentalízs-szal el s azt mondja, hogy Gortvay főszolgabíró arra is gondosan ügyel, nehogy a Szerencsen levő árucikszetlet idegen járásokba elvigyék; ánde még abban is kételkedünk kell, hogy maguk a szerencsiek is bővében legyenek mindannak, amit az árszabás felsorol s azt a hatósági arakon beszerezhessek.

Mindazonáltal, hogy igazságosak legyünk, ki kell jelentenünk, hogy Szerencsen mindenestre jobbák a közéletelmzési viszonyok, mint Ujhelyben, ezt a mi értesüléseink is megerősítik; sőt azt is ois merjük, — ha a tu zott dícséreteket nem írjuk is alá, — hogy a szerencsi főszolgabíró a maga hatáskörében legalább ényleg komolyan foglalkozik a közéletelmzés javításával; — szmben az ujhelyi városi hatósággal, amelynek részéről igazán a legjobb akarral sem tudunk semmi komoly igyekezetet felfedezni. Kapkodás, üres tervelgetések, amelyek a megvalósulás stádiumába sohasem jutnak el: ez a legutóbb, amivel Ujhely város a maga közönségének életbevágó érdekeit kielégíteni akarja, természetesen minden siker nélkül.

Legutóbb, — illetve már jó ideje, — nagy reklámmal dobta bele a városához vezetői a közvéleménybe egy ugynevezett **közéletelmzési raktár** tervét, amelynek a megvalósulása tényleg igen kecsgetőnek látszott. Tudunkkal a közéletelmzési bizottság elhatározta ennek a raktárnak a létesítését, — ánde azóta már hosszú idő telt el s a dolog egy lépéssel sem haladt előre.

Most tehát megreklamáljuk s kérdezzük, hogy a városi közigazgatási labirintusnak melyik zugában tévedt el ismét ez a nagyfontosságú közügy?

Itt van azután a **tűzifa-kérdés**, amelynek tárgyában legutóbbi érdeklődésünkre vagy 3 hét előtt sőtön egy biztató kijelentéseket kaptunk a városházán, — hogy t. i. folyamatban van a város akciója hadifoglyok kieszaközlése iránt, aikkal a városi erdők kitermeljék s egy nagy városi tűzifa-raktárt létesítsenek. Ebből sincs semmi és a tűzifa-drágaság nyol-

masztóbb mint valaha, de amilyen szerencsénk van, lesz még nyomasztóbb is.

Csak egyszer, egyetlen kérdésben látunk már **valami tettet, valami eredményt** s akkor igazán a legnagyobb elismeréssel adóznánk a városnak, bármilyen jól ismerjük is a mai rezsim ezer vétkét. De igazán kétségbeesztő, hogy a legvéresebben komoly, a közönség husába vágó kérdésekben sem tapasztalunk semmi erélyes lépést és nem látjuk a helyset legcsakélyebb javulását sem.

Hogyan segíthetünk

a nagymérvű drágaságon.

A felsőmagyarországi törvényhatóságok példát szolgáltatnak. — Egységes eljárás. Mozduljanak meg a vidéki városok.

Jelentettük, hogy öt felsőmagyarországi törvényhatósági értekezletet tartott Kasán a közönségnek élelemmel való ellátása ügyében. Ennek a gyűlésnek mindenekelőtt az volt a célja, hogy módokat keressen és találjon az élelmiszerarossa megfojtására. Az illetékes tényezők a leghelyesebb utat választották a probléma megoldására: egységes és mindenben közösen megbeszélt és közösen végrehajtott intézkedésekkel akarnak segíteni a százezrek baján.

Az öt törvényhatóság képviselői egyhangúan elhatározták, hogy törvényhatóságaik közgyűlésre elé az a javaslatot terjesztik, éljen a törvényhatóság felirattal a kormányhoz, hogy az élelmzési és közéletelmzési előrendű, **ugy megőgazdasági**, mint ipari cikkek országosan, azonban a helyi viszonyokra tekintettel maximáltaassanak, kivitelük eltöltassék, szükség esetén rekvirítassanak és ezeknek keresztültvitelére országos szervezet létesíthessék.

Eddig a városok egymástól függetlenül jártak el a drágaság és közéletelmzés kérdésében és hiába csináltak bármit is, a végtelenül súlyos helyzetben nem lehetett segíteni. Az öt törvényhatóságunk kezdeményező lépése példát szolgáltatón nagyszerű, de előiravezető csak akkor lesz, ha a kormány egységesen, az egész országra nézve meg fogja állapítani a maximálást, a kivitelit tilalmat és a rekvirítást. Mert hiába lesz Ujhelyben bizonyos cikkeknek az ára megszabva, ha Miskolcon vagy Rimasombaton ugyanazon terményért nagyobb árat fognak fizetni. Melyik termelő vagy kereskedő fogja Ujhelybe, esetleg Eperjesre hozni a

hagymát vagy a rizst akkor, amikor ugyanazon áruért másutt nagyobb árt érhet el.

De néssük meg közelebbről a kivételi tilalom ügyét. Jó: Eperjesről, Kassáról, Szepesből vagy Zemplénből nem szabad tojást Bars-megyébe vagy Galiciába vinni. Rendszerben van. A zöldség vagy hagyma azonban nem terem meg nálunk, mi ezekből a terményekből nem exportálhatunk, még saját szükségletünket sem fedezhetjük, behozattal se várunk, mert ezeknek a természetmennyeknek Hontban és Tordaaranyosban nagyobb lesz az ára mint Zemplémben. Előáll tehát ismét a hiány, a drágaság és más hasonló szörnyűség. És mi a maximuma? Egymagabaja véve semmi. Ez megszabja az árakat, mire az áru elfűnik, egyszerűen: volt — nincs. Ha a hatóság ma nem kényszerítheti a termelőt arra, hogy a fölős terményeit a megszabott áron piacra vigye, a maximum is iluzóris lesz. Az öt törvényhatóság csinálhat üdvös dolgokat, azonban az élet, a kereslet és a kínálat közti örök törvény milderre könyörtelenül rácsfol és ott leszünk ismét, ahol voltunk.

A rettenetes bajon csak egyedül és kizárólagosan a kormány segíthet. Mozduljanak meg az ország törvényhatóságai és irjanak fel a kormányhoz, hogy az egész országra nézve rendelje el a maximumát a ki-

viteli tilalmat és a hatóságok rekvirálási jogát. A bajokat csak egységesen, országosan lehet megszüntetni. Valamely város vagy néhány törvényhatóság közösen hiába maximumálja az árakat, hiába bocsát ki radikális rendeleteket, ez nem használ semmit.

HIREK.

— **Üzérkedés a fémbevitálnál.** Most, hogy a háztartások fémtárgyainak beváltása elrendeltetett, ennek az intézkedésnek is akadtak színhámosai, akik bejárják a szegényebb néposztály házeit s előadva, hogy az álam a fémot r.quirálja, potomáron összevásárolják a fémholmikat, amelyeket aztán ők maguk a rendes áron beváltak. Figyelmeztetjük tehát közönséget, hogy ezeknek az üzérkedőknek senki ne üljön fel, hanem aki nov. 30-a előtt be akarja váltani fémtárgyait, az vigye azokat Bohyna-testvérek üzletében, mely a fémbevitásra Ujhelyben hatósági megbizatást nyert.

Egy vas pénzsekreány megvételre kerestetik.
Cím a kiadóhivatalban.

Zemplén vármegye sátoraljai helyi „Erzsébet” közkórháza igazgatóságától.

601/1915. I. szám.

Ajánlati felhívás.

Zemplén vármegye sátoraljai helyi „Erzsébet” közkórházának 1915. évi körülbelül 60000 liternyi tej, 15000 kg. I. oszt. marha-, 5000 kg. borjú-, 2500 kg. sertéshús, 900 kg. füstölt szalonna, 36 mm. sertés- és növényzsir, 2000 kg. bab, 500—1000 liter hegyibor és egyéb élelmiszer, 40 mm. zöldség, burgonya, mosási cikkek, 500 liter finomított szesz, 1000 liter denaturált szesz, 300 kg. növényi-, gép- és hengerolaj, vegyesárúk, rövidárúk, kefék, seprők, íródszerek, nyomtatványok, üvegnyűk (ablakok), 50 waggon (à 100 mm.) kőszén vasutal való behozatását biztosítani óhajtván. Felhívom a szállítást iránt érdeklődőket, hogy szabályszerűen kiállított, pecséttel lezárt ajánlataikat 5%, biztosíték letételéről szóló nyugtával felszerelve Sátoraljai helyben, a közkórház gondnoki hivatalánál **1915. évi november hó 9-ik napjának d. e. 11-ig** annyival is inkább nyujtsák be, mert az elkésve érkezett ajánlatok figyelembe vételét nem fogják. Az ajánlat borítéka: „Ajánlat a 601. számú ajánlati felhívásban kiírt élelmiszer és egyéb szállításra” felirattal látandó el.

Az ajánlatok 1915. évi november hó 9-én délelőtt 1/2 12-kor a kórház gondnoki hivatalánál lesznek felbontva, hol ajánlattevők, vagy igazolt képviselőik jelen lehetnek.

Az ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntés meg meg nem állapított napjig kötelezettségben maradnak és a kórházi bizottság az árakra tekintet nélkül határozhat. Részletesebb feltételek a hivatajos órák alatt a gondnoktól tudhatók meg.

Ipari termékek magyar származása igazolandó.

Sátoraljai helyi, 1915. október hó 14-én.

Chudovszky,
kórházi igazgató-főorvos,
honvéd tőrzsorvos.

Bevonultunk Valjevóba.

Fényes győzelmek minden fronton.

Budapest, okt. 25.

Az osztrák-magyar vezérkar jelenti:

Orosz hadszíntér:

Cartorysktól nyugatra támadásaink kedvezően haladnak. Az ellenség leghevesebb ellenállása dacára a Styr felé szorított visszsa. Ezen harcokban tegnap 2 tisztet és 1000 főnyi legénységet fogtunk el és 4 gépfegyvert zsákmányoltunk, egyébként északkeleten nincs usjág.

Olasz hadszíntér:

Az Isonzó csata még folyik. A védelmezők tegnap, a nagy gyalogsági harcok negyedik napján is, az ellenségnek a legsúlyosabb veszteségeket okozva verték vissza az olaszok összes támadását, amennyiben azok, nem omlottak össze már előbb tüzéségünk tüzeiben. Csapatunk mindenütt megtartották állásaikat. A tiroli arconalon a vilgereuthi fensikön levő védelmi vonalainkat több zászlóalj mint eddig, ugy most is eredménytelenül támadta meg. A tolméni hídfő elleni támadások főképp a Santa Luciatól nyugatra levő hegyháton a Lelonal levő hadállásaink ellen irányultak; valamennyi állás birtokunkban maradt. A Plava-szakasz nehéz tüzéségi tűz alatt állt; tüzéségünk szétugrasztotta az ellenségnek Plavánál gyülekező csapatait. Az Agrovánál az olaszok napközben birtokukba kerítették árkaik egy kúgró szakaszát; éjjel kiűztük onnan őket. Tegnap délelőt a Monte Sabatino előtt tüzéségünk tüze lése folytotta el az ellenség egy újabb támadását, ezután már az ellenség nem is tett azon irányban komoly kísérletet, hogy a görzi hídfő hadállásait megközelítse. A leghevesebbek voltak a harcok a doberdói fensik északi szakaszán, ahol igen nagy olasz haderő tömegesen előnyomulva többször támadott. Mindig újra meg újra megemmisítő tüzezzel fogadtuk, ugy, hogy az ellenség kénytelen volt fejedékeibe visszamen-külni. A Monfalconetól keletre megkísérelt támadás sorsa ugyanaz volt, mint a többi olasz erőfezítésé.

Délkeleti hadszíntér:

Osztrák-magyar lovasság bevonult Valjevóba. Kövess tábornok hadserege harcolva közeledek Arangyelovác-hoz. E hadsereg a Kolubara mindkét partján előnyomuló cs. és kir. csapatai a Lazarevactól délre és délkeletre fekvő magaslatokat támadják. Egy másik osztrák-magyar sereget visszavetette a szerbeket Ratavinal tiz kilométernyire Palankától délnyugatra. Német csapatok rohammal vették be a Palankától délre ekeseredetten védelmezett állásokat és a Mlava völgyében Perovacba jutottak el. Az Orsovánál átkelt osztrák-magyar és német csapatok a Klissuravonaltól keletre levő hegységben nyomulnak előg. Az ellenség elmenekült, puskákat és löszert hagyott hátra.

A bolgárok a legutóbbi napokban Timokon a folyó forrásvidékétől a torkolatig számos helyen keltek át. A Piyom balpartján levő magaslatok, valamint Zajecur, Knjazevac és Firat ellen intézték támadásaik előre haladnak.

HÖFER, altábornagy.

Meghíusult francia támadások.

Berlin, okt. 25.

A nagy főhadiszállásról hivatalosan jelentik:

Nyugati hadszíntér:

Champagneban a franciák igen erős tüzéségi előkészülés után támadást intéztek ellenünk Tahurenál, ugyszintén Le-Mesniltől északra. Tahurenál a támadásaitk tüzezésünkben nem voltak képesek teljesen végrehajtani. A Le-Mesniltől északra kiszögélő sarkon késő este még heves harc folyt, innen északra és keletre a franciák támadásait súlyos veszteségeik mellett visszavertük.

Keleti hadszíntér:

Hindenburg tábornagy hadcsoportja: Ekautól délre, Rigától délkeletre az oroszok előretöréseit visszavertük, Dünaburgtól északnyugatra a folyó hó huzsonharmadikán elfoglalt állásaink ellen intézték ellentámadások meghíusultak. A folykok száma 22 tisztre és 3705 főnyi legénységre; a zsákmány pedig 12 gépfegyverre és 1 aknavetőre emelkedett. Gyenge német erők, amelyek illuott északra a hasonnevű szakaszon át előnyomultak, a tulerő támadása elől ismét a nyugati partra tértek ki. A Driswiaty tóztól északra a Detani határvölgy melletti állásaink ellen intézték orosz támadások eredménytelenek maradtak.

Linsingen tábornok hadcsoportja: Komarovtól nyugatra az osztrák-magyar csapatok négy és fél kilométernyire behatoltak az ellenség állásába.

Balkán hadszíntér:

Visegrádnál kiszélesítettük az elfoglalt hídfőt. A Kulharától nyugatra és Ubtól északnyugatra elfoglaltuk a Tanunava átkelését. Kövess tábornok hadserege elérte általában azt a vonalat, amely Lazarovácnál kezdődik és Arangyelovactól északra Rabrovacon keresztül egészen a Rataritól nyugatra fekvő vidékig húzódik.

Gallwitz tábornok hadserege a Jasienicától délre rohammal elfoglalta a Basicsnától keletre uralkodó magaslatokat és a Morava sikságon heves harcok árán kivitta De Livadicit és Cahorit, innen keletre pedig addig a vonalig jutott el, amely a Brededna magaslatnál kezdődik és Perovactól délre egészen a Meljnícától nyugatra fekvő területig húzódik. A Pek-völgyben megszálltuk a Kucevotól nyugatra és északnyugatra emelkedő magaslatokat. Az Orsovánál átkelt csapatok tovább nyomultak előre déli irányban és balszárnnyukkal elérték Lipet a Duna mellett.

Bojadjeff tábornok bolgár hadserege elfoglalta a Drenova-Glava hegycsucs és a Mirkovac közti hegygerincet Pirotól északra husz kilométernyire.